

Att avsluta sitt liv

Frågan om att frivilligt avsluta sitt liv är en av de mest komplexa och personliga dilemman en människa kan ställas inför. Det är ett ämne som rör vid de djupaste skikten av existens, moral och mänsklig smärta. Den som överväger ett sådant beslut är ofta fast i en känsla av hopplöshet, fångad i en förvriden upplevelse av frihet där döden framstår som en lösning på ett till synes outhärdligt liv. Men är självmord verkligen en fri handling, eller ett desperat rop från en själ som förlorat kontakten med mening och samhörighet?

August Strindberg, en av Sveriges mest gåtfulla och introspektiva författare, brottades med dessa frågor genom hela sitt liv. Hans verk, särskilt *Inferno*, vittnar om en man som befann sig i ständig kamp med sitt inre mörker. Strindberg skildrar perioder av förtvivlan och ensamhet, där självmordet framstår som en frestelse, en väg ut ur ett tillstånd av plåga. Men samtidigt finns i hans texter en underliggande insikt om hur djupt destruktiv denna impuls är.

I *Inferno* beskriver Strindberg sin egen nedstigning i mörkret:

”Gripen av ett rasande begär att göra mig själv illa, begår jag självmord i tanken — inte i handling, men i fantasin. Jag förbereder det, överväger det, skriver brev fyllda av bitterhet och hat som om jag redan lämnat livet bakom mig.”

(*Inferno*, 1897)

Här framträder självmordet som ett mentalt tillstånd, snarare än en fysisk handling. Strindberg förklarar hur han i sitt lidande ser döden som en lockelse, en befrielse från de inre demonerna. Men samtidigt är det tydligt att denna längtan efter döden inte är frihet, utan en del av den djupa ångest som förvränger verkligheten.

Det är här vi måste ställa den avgörande frågan: Är självmord verkligen ett uttryck för frihet, eller är det ett rop på hjälp från en förtvivlad själ? Från ett islamiskt perspektiv är livet heligt och varje ögonblick av det betraktas som en gåva från Gud. Att avsluta sitt liv är inte bara en handling som förnekar denna gåva, utan också en handling som förnekar de möjligheter till försoning och frälsning som livet erbjuder. I Koranen finner vi denna varning:

”Och döda icke eder själva. Sannerligen, Gud är medlidsam mot eder.”

(Koranen 4:29)

Denna vers påminner oss om att livet, även i dess svåraste stunder, har ett värde som vi kanske inte alltid kan förstå när vi befinner oss mitt i lidandet. När vi är överväldigade av smärta och hopplöshet, förlorar vi ofta perspektivet och tror att vårt lidande är oändligt. Men Koranen erbjuder oss tröst: Gud är medlidsam, och även när livet känns outhärdligt finns det alltid en möjlighet att återvända till ljuset.

Strindberg, som i perioder av sitt liv tycktes vara helt uppslukad av mörker, fann också en viss försoning i senare år. I *En blå bok* reflekterar han över livets ständiga kamp och betydelsen av att inte ge upp:

”Livets hemlighet är den ständiga striden, och den som ger upp, ger upp allt.”

(*En blå bok*, 1907)

Här uttrycker Strindberg en insikt som är central för både hans eget liv och den bredare mänskliga erfarenheten: livet är en kamp, och det är genom denna kamp som vi växer och finner mening. Att ge upp kampen, att välja döden, innebär att förneka den värdighet och styrka som finns i

att fortsätta, även när livet känns omöjligt.

Själv mord kan framstå som en lösning, men det är en lösning som stänger dörren till alla framtida möjligheter. Strindbergs eget liv vittnar om hur även de mörkaste stunder kan övervinnas, om vi bara finner modet att fortsätta. Den islamiska tron går ännu längre genom att betona att varje prövning, oavsett hur svår, är en del av Guds plan och att genom uthållighet och tro kan vi finna mening även i smärtan.

Så vad säger vi till den som överväger detta sista steg? Kanske detta: Det finns alltid en annan väg. Livet, även när det känns tomt och smärtsamt, bär på en inneboende möjlighet till förnyelse. I de mörkaste stunderna kan vi söka stöd hos varandra, och om vi vågar lita på att smärtan är tillfällig, kan vi också finna den inre styrka som leder oss tillbaka till ljuset.

Både Strindbergs texter och den islamiska tron bär på samma grundläggande budskap: Livet är en gåva, och varje dag är en möjlighet att börja om på nytt. Att avsluta sitt liv är inte ett uttryck för frihet, utan för en förlorad tro på denna möjlighet. Det är aldrig rätt väg att ta.